

4.

Jegyzőkönyv

Felvéve a Magyar Párt Intézőbizottságának Kolozsvárt, 1923. évi december 12-én tartott rendes üléséről.

Jelen vannak: Ugron István elnök, dr. Bernády György és dr. Paál Árpád alelnökök, gr. Wass Béla, dr. Hajdú István, dr. Issekutz Viktor, dr. gr. Bethlen György, dr. Nagy Jenő, dr. Berkes Salamon, dr. Roth Hugó, dr. Gyárfás Elemér, dr. Szoboszlai László, gr. Béldi Kálmán int. biz. tagok, Gombos Benő ellenőr, Naláczy István titkár és Bokor Márton, a kalotaszegi tagozat alelnöke, mint vendég.

1. Elnök üdvözölve a megjelenteket, az ülést megnyitja, és a jegyzőkönyv vezetésére Naláczy Istvánt kéri fel.

2. *Tudomásul szolgál.*

3. A tárgysorozat rendén titkár felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, amelyhez dr. Bernády György szólal fel. Kijelenti, hogy a november 22-i int. biz. ülésen indítványt tett arra nézve, hogy a párt elnöksége különböző romániai politikai pártokkal¹⁴ alkalomadtán a magyar kisebbség érdekében tárgyalásokat kezdjen, és azok eredményéről megfelelő időben tegyen jelentést Int. bizottságnak.

Kéri, hogy ezen indítványa pótlólag jegyzőkönyvre vétessék.

4. *Az Int. bizottság az indítványt elfogadja, és az ilyen értelemben kiegészített múlt ülés jegyzőkönyvét hitelesítettnek jelenti ki.*

5. Elnök bejelenti, hogy az iskolai sérelmek ügyében elkészített memorandumot november 30-án személyesen adta át a király Őfelségének dr. Gyárfás Elemér int. biz. taggal együtt.

A király kegyesen fogadta a küldöttséget, és a tárgyalások rendén kellő tájékozottságot árult el a memorandumban foglaltakra nézve. Elnök kifejtette a magyarság álláspontját az iskolakérdésben, hivatkozással a békeszerződésekre, a párizsi egyezményre. Mint hű polgárai az államnak, egész mivoltunkban magyarok maradunk, azok leszünk és védjük saját kultúránkat. A magyarság elismeri a román nyelv megtanulásának szükségességét, de az ellen tiltakoznia kell és a trón zsámolyánál kell védelmet kérni, hogy az iskolákban a tanítási nyelv a román nyelv legyen.

Egy nemzet nem adhatja fel nyelvét és kultúráját, csakis így lehet oszlopa a hazájának és a dinasztájának. Az állam eminens érdeke a felekezeti iskolák fenntartása.

A király pozitív ígéretet nem tett, de kijelentette, hogy a memorandumot ad referendum veszi.

6. *Az Int. bizottság bejelentést tudomásul veszi.*

7. Ezzel kapcsolatosan dr. Bernády György hálás köszönetét és elismerését nyilvánítja Ugron István elnöknek és dr. Gyárfás Elemér int. biz. tagnak odaadó fáradozásukért.

8. *Az Int. bizottság nevezetteknek egyhangúlag köszönetet szavaz.*

9. Dr. Bernády György szomorúan állapítja meg, hogy a magyar kisebbség lapjai a magyar kisebbséget érintő kérdésekkel nem foglalkoznak kellő komolysággal, komoly nemzeti kérdések nem szerepelnek a lapokban, sőt egyes közlemények a való tényállás elferdítésével tévedésbe ejtik a közönséget. E visszás helyzeten csakis úgy lehet segíteni, ha a párt elnöksége felkéri a lapok szerkesztőseit, hogy a magyar kisebbséget érintő kérdéseket megfelelő nivójú közleményekben tárgyalják, megfelelő és elsősorban a párttól kért információk alapján.

Ezzel kapcsolatosan titkár bejelenti, hogy a magyar sajtó megfelelő irányítása tárgyában az elnökség 8/923. sz. alatt egy ízben már felkérést intézett a magyar

lapok szerkesztőségeihez és kiadóhivatalaihoz, és jónak látja, hogy ezen felkérés újólág megisméltessék.

10. *Tudomásul szolgál.*

11. Dr. Bernády György és Gyárfás Elemér bejelentik, hogy a miniszterelnöktől távirati értesítés érkezett arra vonatkozólag, hogy az elemi osztályok I. és II. osztályaiban a román nyelv tanításától eltekintenek.

12. *Tudomásul szolgál.*

13. Ezzel kapcsolatosan elnök bejelenti, hogy a magyar lapok szerkesztőségeivel e kérdésben sajtó irányítása tárgyában rendes tárgyalások fognak történni.

14. *Tudomásul szolgál.*

15. Titkár bejelenti, hogy az Int. bizottság határozata és felhatalmazása alapján az elnökség rendes szerződést kötött Fekete Nagy Bélával, aki 1923. december 15. kezdve egy évig a párt irodaigazgatója. A felolvasott szerződést

16. *az int. bizottság egyhangúlag elfogadta.*

17. Elnök bejelenti, hogy az okt. 22-én tartott int. biz. gyűlésen Kovács Kálmán bízott meg a főtitkári teendők ellátásával, amíg a nagygyűlés a főtitkárt megválassza. Bejelenti, hogy közbejött okok miatt ez a megbízás tárgytalanná vált, és kéri az int. bizottságot, hogy a főtitkári teendők ellátásával eddigi szolgálatainak elismerése mellett továbbra is dr. Naláczy István bízassék meg.

18. *Tudomásul szolgál.*

19. Titkár bejelenti, hogy az 1922. évi dec. 28-án tartott nagygyűlésen pénztárnoknak megválasztott Bocsánczy László a pénztárnoki tiszte nem vállalta el. Ezért a párt pénztárnoki ügyeit ő (titkár) látta és látja el. Bejelenti, hogy az 1923. évi számadási okmányokat Gombos Benő és Hubay Károly ellenőröknek átadja a szabályszerű felülvizsgálás céljából.

20. *Tudomásul szolgál.*

21. Titkár bemutatja br. Bánffy Kázmérné, a nagyenyedi protestáns nőegylet ügyvezető alelnöknőjének a párthoz intézett beadványát, amely szerint kimutatást csatol a nagyszülői, vagy szülői gondozásba adott állami menhelyes gyermekekről. A múlt évben a hatóságok kényszerítették a gondozó szülőket, hogy a gyermekeket a helybeli magyar tannyelvű elemi iskolába írássák be, a folyó tanévben már a román nyelvű tagozatra kellett a gyermekeket beíratni.

Tekintettel arra, hogy a Romániához csatolt területen számos helyen hasonló eset fordul elő, elnök indítványozza, hogy a tagozatok útján az elnökség pontos kimutatásokat kérjen be, és ennek rendjén a szükséghez képest hivatalos és társadalmi úton is hasson oda, hogy ezen felette lényeges kérdés megfelelő módon megoldassék.

22. *Tudomásul szolgál.*

23. Bokor Márton, a Magyar Párt Kalotaszeg vidéki tagozatának alelnöke bejelenti, Bánffyhunrad községben megkezdődtek a lakás kisajátítások. Az I. fokú lakás kisajátító bizottság kisajátította az ő és még két bánffyhunyadi lakos házastelkét egyházi célokra.

Minthogy ezen eljárás merőben törvénytelen és adott esetben nem is indokolt, kéri, az int. bizottságot, hogy ezen ügyben az illetékes tényezőknél sürgősen interveniálni szíveskedjék.¹⁵

24. Az int. bizottság a bejelentést tudomásul veszi, és felkéri az elnökséget a szükséges intézkedések megtételére.

Több tárgy nem lévén, elnök megköszönve az int. biz. tagok szíves közreműködését, az ülést bezárja.

K. m. f.

Ugron István s. k.

elnök

Naláczy István s. k.

jegyző

Fasc. 1, fol.14-16, gépelt tisztázat, összefűzött.